

Pedagogische begeleidingsdienst

Huis van het GO!

Willebroekkaai 36

1000 Brussel

LEERPLAN TWEEDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

ZORG EN WELZIJN

SPECIFIEK GEDEELTE
ARBEIDSMARKTGERICHTE FINALITEIT

EERSTE EN TWEDE LEERJAAR
(3de en 4de jaar)

LEERPLANNUMMER
2024/2A/ZOR

INSPECTIENUMMER
volgt na advies

Versiedatum
31/01/2024

STUDIEDOMEIN

MAATSCHAPPIJ &
WELZIJN

Inhoudstafel

Inleiding	3
Samenhang	3
Eigenheid van de studierichting	3
Doelgroep	4
Gepersonaliseerd Samen Leren	4
Ruimte voor het eigen pedagogisch project	5
Logische doorstroommogelijkheden	5
Opbouw van de leerplandoelen	6
Herkomst van de doelen	6
De leerplandoelen	6
Subdoelen	7
Minimale inhoudelijke afbakening	7
Nummering van de leerplandoelen	7
Leerplandoelen	8
Concordantie beroepskwalificatie – leerplandoelen	19
Minimale materiële vereisten	20
Vakkenkoppeling	21
Pedagogisch – didactische ondersteuning	22

Inleiding

Samenhang

Dit is een leerplan voor het specifieke gedeelte arbeidsmarktgerichte finaliteit, tweede graad.

Dit leerplan moet in samenhang gelezen worden met het leerplan 'Tweede graad secundair onderwijs - Basisvorming arbeidsmarktgerichte finaliteit'.

Tussen het leerplan van het specifieke gedeelte en het leerplan van de basisvorming is een overlap of samenhang tussen leerplandoelen mogelijk. Indien dit het geval is, wordt dit in de GO! Navigator aangeduid, aangevuld met concrete handvaten om deze doelen op een functionele manier te integreren.

Eigenheid van de studierichting

De leerlingen realiseren doelen die in de 3de graad leiden naar de beroepskwalificaties Huishoudhulp zorg en Logistiek assistent in de zorg.

- De **huishoudhulp zorg** zorgt, met oog voor de zorgnood van de cliënt, voor het dagelijks onderhoud en de schoonmaak van de woning teneinde een aangename leefomgeving te behouden en/of te herstellen zodat de cliënt thuis kan blijven wonen.
- De **logistiek assistent zorg** voert ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken uit teneinde het comfort van de zorgvrager te bevorderen.

Pas in de 3de graad komen daar afhankelijk van de vervolgopleiding (Assistentie in wonen, zorg en welzijn of Basiszorg en ondersteuning) doelen bij die leiden naar de beroepskwalificatie Medewerker kamerdienst of een afgebakende set van competenties uit de beroepskwalificaties Verzorgende, Zorgkundige, Kinderbegeleider baby's en peuters en Kinderbegeleider schoolgaande kinderen.

- De **medewerker kamerdienst** staat in voor de schoonmaak, de orde en het onderhoud van kamers, badkamers en gemeenschappelijke ruimtes van logiesverstrekkende of toeristische organisaties (hotels, cruiseschepen, ...), werkt volgens de kwaliteitseisen van de organisatie, de hygiënische en veiligheidsnormen, werkt mee aan het opdienen van het ontbijt en het onderhoud van het linnen teneinde de gast een hygiënisch en comfortabel verblijf te bieden.
- De **verzorgende** ondersteunt de zorgvrager en zijn omgeving bij de activiteiten van het dagelijks leven op vlak van persoonsverzorging, comfortzorg, huishoudelijke ondersteuning, psychosociale en (ped)agogische zorg en bij activiteiten zowel binnen als buitenshuis teneinde de zorgvrager op een preventieve, herstellende en verzorgende wijze tegemoet te komen als burger in de samenleving, vertrekkende van zijn/haar noden, behoeften en eigen mogelijkheden.
- De **zorgkundige** volgt onder toezicht van een verpleegkundige de gezondheidstoestand van de cliënt op, begeleidt deze bij de activiteiten van het dagelijks leven, voert toegewezen verpleegkundige handelingen uit en staat in voor lichaamsverzorging, comfortzorg, preventie, gezondheidsopvoeding en logistieke ondersteuning teneinde de cliënt op efficiënte en kwaliteitsvolle wijze te ondersteunen en te verzorgen, waarbij rekening gehouden wordt met zijn/haar welzijn.
- De **kinderbegeleider baby's en peuters** voedt de baby's en peuters op, verzorgt hen en doet dit in samenwerking met ouders, collega's en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde baby's en peuters in hun algemene ontwikkeling te stimuleren en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen.
- De **kinderbegeleider schoolgaande kinderen** begeleidt de kinderen van de basisschool buiten de schooltijd en draagt bij aan hun algemene ontwikkeling, dit in samenwerking met ouders, collega's en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde het kind zich goed te laten voelen en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen.

Doelgroep

Leerlingen die het eerste leerjaar van de tweede graad aanvangen in de arbeidsmarktgerichte finaliteit, hebben door het behalen van de eindtermen van de eerste graad de nodige basiscompetenties verworven om de overstap naar de tweede graad succesvol te kunnen maken.

De leerlingen delen vanuit hun keuze voor een bepaalde studierichting eenzelfde interesse. Maar meer nog dan voor de basisvorming zullen de kenmerken van de leerlingen in de tweede graad voor het specifieke gedeelte verschillen. Behalve verschillen op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak zijn er ook verschillen door de gevolgde vooropleiding.

In de eerste graad hebben leerlingen in het kader van een brede, oriënterende graad gekozen voor een basisoptie.

- Leerlingen die een basisoptie gekozen hebben die aansluit bij deze studierichting hebben al enigszins kennis gemaakt met de inhoud van deze studierichting. Afhankelijk van de gevolgde basisoptie in de A- of B-stroom zal de voorkennis echter grondig verschillen.
- Leerlingen die een basisoptie gekozen hebben die minder of niet aanleunt bij de deze studierichting hebben minder of geen voorkennis.

In een aantal gevallen stromen leerlingen op basis van leeftijd in een studierichting in de tweede graad in, op voorwaarde van een gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad.

Vanuit het bovenstaande kunnen de leerlingen voor het specifieke gedeelte beschouwd worden als een zeer heterogene groep. Daarom is het belangrijk om, bij het begin van de graad, de beginsituatie van elke leerling goed in kaart te brengen, om zo als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam de vrijheid en verantwoordelijkheid om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de tweede graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de tweede graad.

Gepersonaliseerd Samen Leren

De ambitie van het GO! is duidelijk. Gepersonaliseerd samen leren betekent dat we met elke lerende, binnen een sociale context, maximaal rendement nastreven op het vlak van leervermogen, leerwinst en leermotivatie. Vanuit een sterke basis- en vakdidactiek zetten we extra in op 'differentiatie', het verhogen van autonomie via het aanleren van zelfregulerende vaardigheden en 'samen leren'. We maken daarvoor gebruik van evidence-informed praktijken en een onderzoekende aanpak op school. Gepersonaliseerd samen leren in het GO! vindt geïntegreerd plaats binnen de realisatie van het totale curriculum en kan alleen gerealiseerd worden met de actieve betrokkenheid van zowel de lerende, de leraar als het (school)beleid.

Vanuit deze visie willen we samen met alle onderwijsprofessionals ons DNA 'samen leren samenleven' en ons pedagogisch project waarmaken. Het is ons positief antwoord op de diversiteit die we in onze klassen zien, de nood aan een groeipad naar autonomie en de nood om een samenverhaal te maken.

Ruimte voor het eigen pedagogisch project

Cruciaal in elke studierichting staat de realisatie van de leerplandoelen. De leerplannen en de lessentabellen van het GO! zijn echter zodanig opgesteld dat het lerarenteam beschikbare ruimte heeft om een schooleigen pedagogisch project te realiseren:

- Enerzijds bieden de leerplannen ruimte om binnen de voorziene tijd zoals aangegeven in de lessentabel, de leerplandoelen verder uit te diepen of te verbreden;
- Anderzijds is er binnen de lessentabel vrije ruimte voorzien waarbij de school eigen accenten kan leggen.

Logische doorstroommogelijkheden

Deze studierichting heeft een logische doorstroom naar:

- Assistentie in wonen, zorg en welzijn (arbeidsmarktgerichte finaliteit, derde graad)
- Basiszorg en ondersteuning (arbeidsmarktgerichte finaliteit, derde graad)

Opbouw van de leerplandoelen

Herkomst van de doelen

De leerplandoelen van het GO! in de tweede en derde graad zijn afkomstig van verschillende bronnen:

De doelen van dit leerplan zijn afkomstig van:

- doelen die leiden tot beroepskwalificaties
- GO!-doelen

De leerplandoelen

Elk leerplandoel heeft minimum 1 handelingswerkwoord. Een overzicht van de handelingswerkwoorden met, indien nodig, een verklaring is terug te vinden op de GO! Navigator.

Aan elk leerplandoel wordt een beheersingsniveau toegevoegd. Voor de leerplannen van het GO! maken we gebruik van een eigen GO!-taxonomie, geïnspireerd op de Taxonomie van Bloom:

- Memoriseren: Gegevens zoals begrippen, formules... kunnen ophalen zonder gebruik te maken van hulpmiddelen.
Geen enkel leerplandoel heeft 'memoriseren' als beheersingsniveau. Memoriseren zonder context kan immers nooit het einddoel zijn. Memoriseren kan wel een belangrijk element zijn om een leerplandoel te realiseren.
- Begrijpen: Inzicht verwerven en dit inzicht helder kunnen weergeven, al dan niet aan de hand van voorbeelden.
- Toepassen: Formules, technieken, regels... kunnen toepassen.
- Analyseren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... tot een besluit komen
- Evalueren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... en aan de hand van criteria, argumenten... een oordeel onderbouwen.
- Creëren: In het kader van een probleemstelling, onderzoek, opdracht... een product ontwikkelen zoals een oplossing, een realisatie, een presentatie...

Er is geen hiërarchie tussen de verschillende beheersingsniveaus. Wel zal je om een 'hoger' beheersingsniveau te bereiken meestal ook gebruik maken van onderliggende beheersingsniveaus, bijvoorbeeld memoriseren om te analyseren.

In de GO! Navigator worden de beheersingsniveaus aan de hand van een filmpje uitgelegd.

Subdoelen

De subdoelen zijn niet vrijblijvend geformuleerd maar maken integraal deel uit van het leerplandoel. Elk subdoel moet bijgevolg aangeboden worden. Alle subdoelen samen dekken het leerplandoel.

Minimale inhoudelijke afbakening

Het concept van de minimumdoelen wordt doorgetrokken naar de leerplandoelen van het GO!. Dit concept houdt in dat de kennis die noodzakelijk is om het leerplandoel te realiseren niet expliciet wordt opgesomd. Indien er twijfel kan ontstaan of een bepaald kenniselement al dan niet tot het leerplandoel behoort, wordt het uitdrukkelijk vermeld via onderliggende bullets. Concreet betekent dit dat de onderliggende bullets deel uitmaken van het leerplandoel en als dusdanig ook aan bod moeten komen.

Om leerplandoelen te realiseren, is er vaktaal nodig. Hoewel vaktaal niet expliciet in de leerplandoelen wordt opgenomen, maakt vaktaal wel deel uit van het leerplandoel. Net zoals dit het geval is bij andere kenniselementen is het aan de leraar om te bepalen welke vaktaal er nodig is om het leerplandoel te realiseren.

Het gehanteerde concept vertrekt van een groot vertrouwen in de professionaliteit van de leraar. Vanuit een professionele deskundigheid zal de leraar bepalen welke kennis er nodig is om het doel te realiseren waarbij de kenniselementen die in de bullets zijn aangegeven of expliciet vermeld in het leerplandoel minimaal worden meegenomen.

Nummering van de leerplandoelen

Boven elk leerplandoel staat er een nummering. De betekenis is de volgende:

BK2_01.01

1

- Links in de eerste rij van elk leerplandoel staat het GO!-volgnummer (bijvoorbeeld BK2_01.01):
  - BK2: Het gaat hier over een doel uit de tweede graad dat leidt tot een beroepskwalificatie
  - 01.01: Dit is het volgnummer van het leerplandoel.
    - Doelen van de vorm 01.xx hebben betrekking op generieke doelen en zijn op eenzelfde manier geformuleerd in alle studierichtingen van deze graad en deze finaliteit.
    - Doelen van de vorm 02.xx hebben betrekking op specifieke doelen die eigen zijn aan deze studierichting.
- Rechts in de eerste rij van elk leerplandoel staat de herkomst van het leerplandoel (bijvoorbeeld 1, kennisdoel cd of geen nummer):
  - Het nummer verwijst naar het corresponderend doel in het curriculumdossier. De curriculumdossiers tweede graad dubbele finaliteit zijn terug te vinden op de website van AHOVOKS.
  - In de plaats van het nummer kan er ook 'kennisdoel cd'. Dit betekent dat een kenniselement uit het curriculumdossier als een zelfstandig doel is opgenomen.
  - Indien er geen nummer staat, gaat het over een GO!-doel.

BK2_01.01.01

Subdoel 1

- Ook de subdoelen krijgen een nummering (bijvoorbeeld BK2_01.01.01):
  - Dit is het eerste subdoel van het leerplandoel BK2_01.01.
  - Niet elk leerplandoel heeft subdoelen.

Leerplandoelen

BK2_01.01	1
De leerlingen werken onder begeleiding in teamverband met aandacht voor de organisatiecultuur, communicatie en procedures.	
toepassen	
BK2_01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen passen onder begeleiding strategieën toe om teamgericht te werken.	
BK2_01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen passen onder begeleiding strategieën toe om doelgericht te communiceren.	
BK2_01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen passen onder begeleiding interne procedures en afspraken toe.	

BK2_01.02	2
De leerlingen handelen onder begeleiding kwaliteitsbewust.	
toepassen	
BK2_01.02.01	Subdoel 1
De leerlingen passen onder begeleiding procedures uit stappenplannen, instructiefiches of handleidingen toe.	
BK2_01.02.02	Subdoel 2
De leerlingen passen onder begeleiding strategieën voor planning en organisatie toe.	
BK2_01.02.03	Subdoel 3
De leerlingen passen onder begeleiding strategieën voor kwaliteitscontrole toe.	

BK2_01.03

3

De leerlingen handelen onder begeleiding economisch en duurzaam.

toepassen

BK2_01.03.01

Subdoel 1

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe om kostenbewust om te gaan met materialen, grondstoffen of tijd.

BK2_01.03.02

Subdoel 2

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot milieuvoorschriften.

BK2_01.04

4

De leerlingen handelen onder begeleiding veilig, ergonomisch en hygiënisch.

toepassen

BK2_01.04.01

Subdoel 1

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot veilig handelen.

BK2_01.04.02

Subdoel 2

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot ergonomisch handelen.

BK2_01.04.03

Subdoel 3

De leerlingen passen onder begeleiding procedures toe met betrekking tot hygiënisch handelen.

BK2_02.01

16

De leerlingen sorteren en verwijderen huishoudelijk afval.

- soorten huishoudelijk afval
- ladder van Lansink

toepassen

BK2_02.02

13

De leerlingen hanteren de richtlijnen met betrekking tot voedselveiligheid en voedselhygiëne binnen een ruime gezinscontext.

- levensvoorwaarden en de ontwikkeling van bacteriën
- kruisbesmetting: vuile en propere zone
- goede hygiënepraktijken in de keuken

toepassen

BK2_02.03

De leerlingen richten onder begeleiding de werkplek doelgericht in.

toepassen

BK2_02.03.01

Subdoel 1

De leerlingen stemmen onder begeleiding het materiaal (als verzamelnaam) af op de opdracht.

BK2_02.03.02

Subdoel 2

De leerlingen leggen onder begeleiding het materiaal (als verzamelnaam) in functie van de opdracht klaar.

BK2_02.03.03

Subdoel 3

De leerlingen bergen onder begeleiding het materiaal (als verzamelnaam) na de opdracht op.

BK2_02.03.04

Subdoel 4

De leerlingen brengen onder begeleiding de voorraad in kaart om nakende tekorten te signaleren.

BK2_02.04

5

De leerlingen hanteren een systematische aanpak voor het herkennen en oplossen van problemen.

- stappen in probleemoplossing als voorloper op Systematisch Verpleegkundig Handelen

toepassen

BK2_02.05

6

De leerlingen passen principes ter preventie van ziekte en gezondheidsbevordering toe.

- gezondheidsgedrag, gezonde levensstijl
- beïnvloedende factoren
- gezondheidsrisico's
- kenmerken, oorzaken en behandeling van enkele vaak voorkomende gezondheidsproblemen bij adolescenten
- basisprincipes ter preventie van ziekte en gezondheidsbevordering

toepassen

BK2_02.06

7

De leerlingen observeren het gedrag van kinderen en volwassenen.

- waarnemen en observeren
- beïnvloedende factoren
- criteria goede observatie
- soorten observaties
- observatietechnieken
- registratietechnieken

toepassen

BK2_02.07

8

De leerlingen rapporteren beknopt en functioneel aan anderen.

- mondelinge en schriftelijke rapportering
- interne en externe rapportering

toepassen

BK2_02.08

9

De leerlingen gaan op een positieve en opbouwende manier om met kinderen en volwassenen binnen een ruime gezinscontext.

toepassen

BK2_02.08.01

Subdoel 1

De leerlingen gaan op een positieve manier om met diversiteit.

BK2_02.08.02

Subdoel 2

De leerlingen gaan respectvol om met (gelijkenissen en verschillen bij) anderen.

BK2_02.08.03

Subdoel 3

De leerlingen houden rekening met gevoeligheden bij anderen als voorloper op empathisch handelen.

BK2_02.08.04

Subdoel 4

De leerlingen gaan correct om met privacy van anderen als voorloper op deontologisch handelen.

BK2_02.09

10

De leerlingen voeren EHBO uit bij noodsituaties binnen een gesimuleerde ruime gezinscontext.

- levensreddend handelen: 6 principes bij eerste hulp, 4 stappen in eerste hulp
- EHBO: behandeling bij verslikking, huidwonde, brandwonde, bloeding, letsel aan botten, spieren of gewrichten, vergiftiging
- reanimeren en defibrilleren

toepassen

BK2_02.10

11

De leerlingen informeren zich over de behoeften van kinderen en volwassenen binnen een ruime gezinscontext.

- levensloopfasen
- ontwikkelingspsychologische domeinen
- menselijk gedrag
- beïnvloedende factoren
- (basis)behoeften van mensen
- aanbod lokale zorg-, hulp- en dienstverlenende instanties

toepassen

BK2_02.11

12

De leerlingen hanteren sociale en communicatieve vaardigheden in functie van het ondersteunen, verzorgen en begeleiden van kinderen en volwassenen binnen een ruime gezinscontext.

- verbale (mondelijke en schriftelijke) en non-verbale communicatie
- effecten van non-verbaal gedrag
- beleefdheidsconventies

creëren

BK2_02.12	13
De leerlingen bereiden maaltijden binnen een ruime gezinscontext.	
toepassen	
BK2_02.12.01	Subdoel 1
De leerlingen leiden aan de hand van een voedingsmodel de voedingsbehoefte voor gezonde personen af.	
BK2_02.12.02	Subdoel 2
De leerlingen bereiden evenwichtige, gezonde en gevarieerde maaltijden binnen een ruime gezinscontext met behulp van basistechnieken en -principes.	
<ul style="list-style-type: none"> • voedingsmiddelen, voedingsstoffen • voedingswaarde	
BK2_02.12.03	Subdoel 3
De leerlingen serveren een maaltijd op een zorgvuldig gedekte tafel.	
BK2_02.12.04	Subdoel 4
De leerlingen bewaren (resterende) voedingsmiddelen in de voorraad.	

BK2_02.13	13
De leerlingen dragen zorg voor het maaltijdgebeuren binnen een ruime gezinscontext.	
toepassen	
BK2_02.13.01	Subdoel 1
De leerlingen stellen een boodschappenlijst op.	
BK2_02.13.02	Subdoel 2
De leerlingen doen boodschappen.	
BK2_02.13.03	Subdoel 3
De leerlingen ruimen af.	
BK2_02.13.04	Subdoel 4
De leerlingen doen de afwas.	

BK2_02.14

14

De leerlingen dragen zorg voor kledij en textiel binnen een ruime gezinscontext.

toepassen

BK2_02.14.01

Subdoel 1

De leerlingen sorteren kledij en textiel binnen een ruime gezinscontext.

- kenmerken van textiel

BK2_02.14.02

Subdoel 2

De leerlingen wassen kledij en textiel binnen een ruime gezinscontext.

- waterhardheid
- wasproducten
- wastechnieken

BK2_02.14.03

Subdoel 3

De leerlingen drogen kledij en textiel binnen een ruime gezinscontext.

- droogtechnieken

BK2_02.14.04

Subdoel 4

De leerlingen plooiën of strijken kledij en textiel binnen een ruime gezinscontext.

- strijktechnieken

BK2_02.14.05

Subdoel 5

De leerlingen voeren klein verstelwerk uit aan kledij en textiel binnen een ruime gezinscontext.

BK2_02.15	15
De leerlingen dragen zorg voor de woon- en leefomgeving binnen een ruime gezinscontext.	
toepassen	
BK2_02.15.01	Subdoel 1
De leerlingen verluchten de woon- en leefomgeving binnen een ruime gezinscontext.	
BK2_02.15.02	Subdoel 2
De leerlingen verlichten de woon- en leefomgeving binnen een ruime gezinscontext.	
BK2_02.15.03	Subdoel 3
De leerlingen maken leefruimtes, sanitair en materiaal schoon binnen een ruime gezinscontext.	
<ul style="list-style-type: none"> • schoonmaak-, reinigings-, onderhouds- en ontsmettingsproducten en schoonmaakmateriaal • schoonmaaktechnieken	
BK2_02.15.04	Subdoel 4
De leerlingen maken bedden op binnen een ruime gezinscontext.	
BK2_02.15.05	Subdoel 5
De leerlingen zorgen voor planten binnen een ruime gezinscontext.	

BK2_02.16

17

De leerlingen hanteren (ped)agogische vaardigheden in functie van het psychosociaal welbevinden van kinderen en volwassenen en het aanbieden van (animatie- en vrijetijds-) activiteiten binnen een ruime gezinscontext.

toepassen

BK2_02.16.01

Subdoel 1

De leerlingen bieden anderen keuzes aan in functie van het psychosociaal welbevinden.

BK2_02.16.02

Subdoel 2

De leerlingen motiveren of stimuleren kinderen en volwassenen binnen een ruime gezinscontext tot iets nieuws.

BK2_02.16.03

Subdoel 3

De leerlingen bieden (animatie- en vrijetijds-) activiteiten op maat van kinderen en volwassenen binnen een ruime gezinscontext aan.

Concordantie beroepskwalificatie – leerplandoelen

In de tweede graad arbeidsmarktgerichte finaliteit worden de eerste stappen gezet met het oog op het realiseren van de competenties van de onderliggende beroepskwalificaties in de derde graad. In de tweede graad worden elementen van deze competenties aangeleerd en dit steeds met een beperkte mate van autonomie. Geen enkele beroepsgerichte competentie wordt bijgevolg volledig en op het gevraagde beheersingsniveau van de beroepskwalificatie in de tweede graad (niet – OK2) gerealiseerd.

Minimale materiële vereisten

De minimale materiële vereisten voor deze studierichting zijn [via deze link](#) te raadplegen.

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor deze studierichting is [via deze link](#) te raadplegen.

Pedagogisch – didactische ondersteuning

Een uitgebreide pedagogisch – didactische ondersteuning is terug te vinden in de GO! Navigator.